

A Márciusi Front

A magyar népfrontmozgalom zászlóbontásának 50. évfordulója

1937. március 15-én került sor Budapesten a magyar népfrontpolitika zászlóbontására a Nemzeti Múzeum lépcsőjén.

Jelképesen: kifejezve, hogy a Márciusi Front vállalja 1848. március 15-ének örökségét — a harcot, a független, szabad, demokratikus Magyarorszáért, a feudális maradványok felszámolásáért. A Márciusi Front vállalta továbbá az új helyzet új feladatait is: a harcot a hitleri fasiszmus, a Drang nach Osten politikájával szemben — az együttműködést Európa antifasiszta erőivel.

A kibontakozó magyar népfrontmozgalom sajátossága volt, hogy induláskor nem milliós szavazótáborral rendelkező jól szervezett demokratikus *pártok* szövetsége volt, mint Franciaországban, hanem *osztályok* szövetsége, a munkásság, a parasztság, a demokratikus polgárság és a haladó értelmiség közös frontja. Eleinte inkább egyfajta „szellemi népfront”, de azzal az igénnyel, hogy minden antifeudális, antifasiszta erő szövetségének szervezete legyen.

A magyar népfrontpolitika eredményeinek szektás-dogmatikus lebecsülése, a mozgalmi dokumentumok feltárásának, részletes feldolgozásának hiánya okozhatta, hogy nagyon sokáig makacsul tartották magukat a történetírásunkban az olyan nézetek, hogy: „1937-ben Magyarországon nem sikerült a demokratikus erők tömörítése”, — „a Márciusi Front nem vált a népfrontpolitika bázisává”. Ezekkel a véleményekkel szemben a szovjet történészek által írt, Moszkvában 1975-ben megjelent Isztorija Vengrii III. kötete szerint: „A Márciusi Front mozgalma antifasiszta, demokratikus irányzatú volt. Az 1937. október 3-án elfogadott makói nyilatkozat, amit Erdei Ferenc, Féja Géza, Illyés Gyula, Kovács Imre, Veres Péter írt alá, követelte a demokratikus szabadságjogok érvényesítését az országban, a nagybirtok kisajátítását, elutasította a fasiszta faji demagógiát és a német imperializmussal szemben meghirdette a Duna-medence népeinek antifasiszta összefogását. Ezt a programot egyetértéssel fogadta az ország minden progresszív irányzata. A Kommunista Párt igen nagy jelentőséget tulajdonított a Márciusi Frontnak.”¹

Tartalmazza még a program a monopoltőke korlátozását, — „a bankok, kartellek és monopóliumok magyarságsorvasztó uralmának megszüntetését”,² — a progresszív adórendszer bevezetését a minimális munkabér megállapítását, a 40 órás munkahetet, a munkásság gazdasági-szakszervezeti szervezkedésének szabadságát, a tandíjreformot és a Duna-völgyi országok népei és nemzetiségei önrendelkezési jogának elismerését.

Hasonló álláspontot képvisel *Kállai Gyula* is. „A Márciusi Front népfrontjellegű mozgalom volt. Létrehozásában, tevékenységében a kommunisták fontos szerepet játszottak, de a mozgalom, természeténél fogva nagyon heterogén volt. Különböző politikai pártokhoz és csoportokhoz tartozó írók és politikuskok tömörültek benne, főleg a népi írók, akik a fejlődés útjait, módjait és további távlatait tekintve maguk is nagyon külön-

¹Isztorija Vengrii — III. k. 1972. 317. old. Moszkva, Nauka. (oroszul)

²A Magyar Népfront Története — Dokumentumok. Kossuth, 1977 — 100. old. (továbbiakban: MNT—D)

bőző nézeteket képviseltek.¹³ Tehát: mint minden *valóságos* népfront, tömörítette a legkülönbözőbb demokratikus erőket és irányzatokat.

Létrejött, megalakulása is a népfrontpolitika jegyében megújuló kommunista mozgalom és a radikalizálódó forradalmi parasztmozgalom képviselőinek közös műve volt. *Huszár Tibor* írja „Beszélgetések” c. munkájában: „*Donáth Ferenc* szerint közösen és egyidejűleg ért meg az elhatározás a baloldali irányultságú népi írőkban és a kommunistákban: magyar népfrontot kell szervezni.”¹⁴ Ezt megerősíti *Kovács Imre* is, aki szerint az illegális kommunista párt új módon gondolkodó képviselői elkezdtek „nemzeti keretben” is gondolkodni, népfrontpolitikát csinálni. Veres Péter, aki akkor még szociáldemokrata párttag volt, együttműködött a komunistákkal is, a népi írőkkel is.¹⁵

Szántó Zoltán, a Kommunista Párt akkori vezetője írta a Kommunista Internacionálnak küldött jelentésében: „A 12 pont megszövegezésénél azok az instrukciók játszottak a főszerepet, amelyeket a demokratikus Magyarországról vívott harc érdekében megbeszélünk Donáth Ferenc elvtársal. A Márciusi Front népszerűsége állandóan nő.”¹⁶

Érdekes és elgondolkodtató *Darvas József* elemzése: „Az illegális kommunista párt a 20-as évekre és a 30-as évek elejére jellemző szektás vonásait nemcsak a nemzetközi kommunista mozgalom új stratégiájának (népfrontpolitika) a segítségével vetkőzte le, segítette ebben a falukutató mozgalom is. Még vitára készítő nézeteivel is... A hatás természetesen kölcsönös volt. A marxisták, a kommunisták is hatottak a falukutató mozgalomra. A mozgalom radikalizálódása aligha következett volna be értő támogatásuk, baráti, de mindig elvi kritikájuk nélkül. E nélkül a Márciusi Front se jött volna létre.”¹⁷

Erdei Ferenc véleménye: „Különböző társadalmi osztályok törekvései és különböző politikai tendenciák találkoztak, de ezek egy történelmi hangulatban, egy mozgalom áramlásában egyesültek.”¹⁸ „Egyeztünk abban politikailag, hogy valamennyien ellenzékiek és radikálisok voltunk. Alapjaiban kritizáltuk a meglévő társadalmi-politikai rendet és gyökeresen másfajta kívántunk a helyébe.”¹⁹

A legújabb kutatások eredményeire is támaszkodva joggal írja *Kállai Gyula* A Magyar Népfront története című dokumentumkötet előszavában: „A Márciusi Front a népfront megvalósításának első szervezeti kerete volt, amelyet a magyar munkásosztály nagy rokonszenvvel kísért és támogatott. A benne folyó politikai és ideológiai viták legális fórumot teremtettek a KMP antifasiszta egységfront programjának ismertetésére és népszerűsítésére.”¹⁰

Pintér István tanulmánya: „A KMP és a Márciusi Front” gazdag forrásanyag felsorakoztatásával sok újonnan feltárt dokumentum segítségével mutatja be a kommunisták: Szántó Zoltán, Donáth Ferenc, Révai József, Antal János, Bálint György, Béki Ernő, Haraszti Sándor, Mód Aladár, Pollner György, Rajk László, és a „debreceniek”: Fehér Lajos, Kállai Gyula, Losonczy Géza, Ujhelyi Szilárd, Zöld Sándor szerepét a magyar népfrontmozgalom zászlóbontásának előkészítésében, a Márciusi Front létrehozásában, munkájában.¹¹ További tanulmányok feladata lesz feltárni azt az utat, amelyen a Márciusi Front legális vezetői, szövívői — *Darvas József*, *Erdei Ferenc*, *Féja Géza*, *Illyés Gyula*, *Kovács Imre*, *Sárközi György*, *Veres Péter*, *Zilahy Lajos* — eljutottak a népfrontpolitika vállalásáig, az antifeudális—antifasiszta politikai harcban való aktív részvételig.

Izgalmas feladat lesz annak tanulmányozása is, hogyan jutottak el a magyar politikai és szellemi élet olyan képviselői, mint *Bajcsy-Zsilinszky Endre*, *Bartók Béla*, *Déry Tibor*, *Gál István*, *Gulyás Pál*, *József Attila*, *Juhász Géza*, *Karácsony Sándor*, *Kassák Lajos*, *Kodály Zoltán*, *Kodolányi János*, *Móricz Zsigmond*, *Németh László*, *Radnóti Miklós*, *Sinka István*, *Szabó Lőrinc*, *Szabó Pál*, *Szabó Zoltán*, *Szakasits Árpád*, *Tamási Áron*, *Tóth Aladár*, *Zelk Zoltán* a Márciusi Fronttal való együttműködés, a rendezvényein való részvétel, a perbe fogott vezetői mellett való nyilvános kiállás vállalásáig.

További kutatások feladata lesz a Márciusi Front és a szomszédos országokban működő magyar nemzetiségű antifasiszta mozgalmaival való kapcsolatok, kölcsönhatások, együttműködés tanulmányozása. A *Sarló* hatása, az erdélyi fiatalok mozgalma, a Vásárhelyi Találkozó kapcsolata, *Balogh Edgár*, *Fábry Zoltán*, *Gál Gábor* hatása és kapcsolatrendszere.

1937—1938-ban a Márciusi Front folyóiratai voltak: A Válasz, a Híd, a debreceni Tovább és a győri Új Pannónia. Támogatta, eszméileg segítette a kommunista befolyás alatt működő Gondolat. Külföldről, illegálisan Magyarországra jutó példányaikkal eszmei segítséget adó kommunista sajtótermékek voltak: a Dolgozók Lapja, a Sarló és Kalapács, a párizsi Szabad Szó és a moszkvai Új Hang. Népfrontjellegű, marxista igényű sajtótermékek voltak a csehszlovákiai Magyar Nép és a kolozsvári Korunk.

A Márciusi Fronttal szimpatizált, közleményeinek helyt adott a magyarországi napilapok közül a Magyar Nemzet, a Népszava, a Szabadság, a Pesti Napló — a folyóiratok közül: a Kelet Népe, a Magyar Út.

József Attila — „az utca és a föld fia” — aki költői reprezentánsa volt a magyar népfrontmozgalomnak, írta egy feljegyzésében a Márciusi Front zászlóbontásáról: „Szívesen meghallgattam volna *Féja Géza*nak, ennek a lobogó tűző ígéhirdetőnek, fanatikus propagandistának felhevült szavait.” Később külön cikket írt a Magyar Napban: „Van-e szociológiai indoklatsága az új népies irányzatnak?” Ebben Petőfiéket, akiknek

¹³*Kállai Gyula*: A múlttól a jelennek Kossuth, 1976. 13. old.

¹⁴*Huszár Tibor*: Beszélgetések. Magvető, 1983. 109. old.

¹⁵uo. *Kovács Imre* visszaemlékezései.

¹⁶*Szántó Zoltán* jelentése a Kominternnek (MNT—D — 123. old.)

¹⁷*Darvas József*: A régi Magyarország felfedezésétől az újig. Magvető, 1982. 64. old.

¹⁸*Erdei Ferenc*: A reformkorszak epilógusa. Kelet Népe. 1941. 6. sz.

¹⁹*Erdei Ferenc*: Hőskorunk. Kelet Népe, 1941. 8. sz.

¹⁰*Kállai Gyula*: Előszó (MNT—D — 10.)

¹¹*Pintér István*: A KMP és a Márciusi Front. Párttörténeti Közlemények. 1976. ápr.

„irodalmi és politikai mozgalma kétségtelenül a kor követelményeinek egyetemes összefoglalása volt” állította példaképül, hogy „a francia népfront mintájára” tömörüljenek egységfrontba a magyar demokratikus népi és szocialista erők. Ismételten örömmel üdvözölte a Márciusi Frontot, mert az „határozott, demokratikus követelésekkel lépett a nyilvánosság elé.”¹²

Bálint György véleménye: „A Márciusi Front ellenségének tartja mindazokat az áramlatokat, amelyek Magyarországon a fasizmus valamelyik formáját akarják meghonosítani. A Márciusi Front a demokratikus és szociális Magyarorszáért harcol, nagytöke- és nagybirtokellenes, ragaszkodik a dolgozók szervezeteinek teljes szabadságához.”¹³

Darvas József egykorú véleménye: „A legelső feladat — a teljes történelmi-társadalmi fordulat megteremtése. Ez csak a munkásság, a parasztság és a haladó értelmiség hármasszövetségének eredménye lehet.”¹⁴

A mozgalom programjának summáját a makói kiáltvány 1937 őszén így foglalta össze: „Népi demokráciát akarunk! Akarjuk ezt az emberiséget, az egyenlő jogok és kötelezettségek elvének alapján. Akarjuk azért, mert meggyőződésünk és tapasztalataink szerint csak a dolgozó néposztályoknak az állam életébe való hatásosabb bekapcsolását remélhetjük a megpróbált magyar nemzet szellemi és anyagi megizmosodásáért. Valljuk, hogy csak az alulról felépített politikai nemzet tudja képviselni a széles néprétegek érdekeit. E népet érettnak és hivatottnak tartjuk arra, hogy önmagát kormányozza.”¹⁵

Szántó Zoltán már idézett jelentésében hangsúlyozta, hogy a makói találkozón részt vettek „a Szociáldemokrata Párt, a Kisgazda Párt, a Kossuth Párt képviselői is, a demokratikus folyóiratok és újságok szerkesztői. A Márciusi Front programját újból meghirdették, értelmezték, megvédték. Elhatározták, hogy kiadnak egy brosúrát, a demokratikus választójog, a sajtószabadság, és a gyülekezési szabadság fontosságáról. A broszúra el is készült, de a kéziratot egy házkutatás alkalmából írójánál megtalálták és elkobozták.”¹⁶

Hűség lefelé — ez volt a Márciusi Front jelmondata. Illyés Gyula a Magyarok előszavában így nyilatkozott a Márciusi Frontról: „E mozgalom idején kezdett összetoborzódni az a fiatal gárda, amely kutatásai során az ország csaknem minden régi és új kérdését felvetette, megoldást sürgetett, üldözöttesté vált. Közös ifjúságunk emlékéül az egykori közös célok emlékeztetőjéül nekik ajánlom munkámat.”¹⁷

1938. január 1-én a Márciusi Front irodalmi ankétot rendezett a Zeneakadémia nagytermében. Szabó Ferenc írta erről a moszkvai Új Hangban: „A Márciusi Front Bartók—Kodály estjén a Zeneakadémián Kodály Zoltán a »Felszállott a páva« bemutatójáról nyíltan leszögezte a Márciusi Fronthoz való csatlakozását. Új műve számára adott annak a népből fakadó mélyesleges gyűlöletnek, mely évszázadok óta parázslék a parasztságban az úri politikát megszemélyesítő megyeháza ellen.”¹⁸

Erdei Ferenc mindeddig kevés figyelemre méltottnak műveiben: — Kossuth Lajos azt üzenté — foglalta össze a Márciusi Front programját. „Együtt haladni Európával, főlhálni az emberiségnek azokra a csúcspontjaira, amelyekre boldogabb népek már eljutottak, de a magunk erejéből és a magunk törvényei szerint. Hallható lenni az európai harmóniában, de a saját szavunk zengésével és színeivel. . . Merni kell szabadnak lenni és merni kell minden elnyomatás és minden szolgátság ellen lázadni. Merni kell akkor is, ha minden vesztetnek és reménytelennek látszik, mert csak az veszett el, és annak az élete reménytelen, aki maga mond le róla, és maga hajtja a fejét járomba.”

Kossuth Lajos azt üzeni, hogy soha el ne felejtjük: nincsen szabad hazá, ha a nép nem szabad a házában.”¹⁹

Révai József egykorú véleménye szerint: „A Márciusi Frontot körülvevő szimpátia-megnyilvánulások az ország minden részében mutatják, hogy van a mai Magyarországon egy demokratikusan, becsületesen, népi módon gondolkodó intelligencia. A Márciusi Front jelentése abban áll, hogy szoros kapcsolat tudott találni széles paraszti tömegekkel. Az értelmiség a munkásság és a parasztság osztályaival összeforrvá, azok szolgálatában fontos motorja lehet az új Magyarorszáért folyó harcnak.”²⁰

1938 tavaszán egymást érték a Márciusi Front elleni kormányintézkedések. Betiltották az 1938. március 15-ére tervezett kecskeméti találkozót és a debreceni márciusi ünnepséget. Egymást érték a Márciusi Front vezetői elleni perek. A Hid és a Válasz közölte a Márciusi Front újabb kiáltványát — Mit kíván a magyar nemzet? — Megalkotásáért Erdei Ferenc és Fejta Géza két hónapi, Illyés Gyula, Kovács Imre és Sárközi György 1 hónapi fogságbüntetést kapott. Veres Pétert is ismételten letartóztatták. Különösen kifogásolták a kiáltvány következő mondatait: „Meg akarjuk teremteni a magyar nép igazi egységét. . . Nem akarjuk megbontani az osztálytudatos munkásság sorait, sőt inkább keressük a velük való együtt-haladás útjait. Egyetértünk társadalomkritikájukkal és együtt érzünk felszabadulási törekvésükkel. . . Azokkal szemben pedig, akiknek jó így ez az ország ahogy van, s továbbra is görcsösen ragaszkodnak uralmukhoz, bizvást vállaljuk a harcot. Ebben a harcban tönkretehetnek, bebörtönözhetnek, üldözhetnek bennünket, eszméinktől eltéríteni nem fognak soha.”²¹

¹²J. A. (József Atila): Márciusi Front. Szép Szó 1937. ápr. — Magyar Nap 1937. júl. 15. (in. összes Művei III. k. Akadémia, 188. old.)

¹³Bálint György: Baloldali mazochizmus vagy szektedemokrácia? Gondolat, 1937. május.

¹⁴Darvas József: Az értelmiségi fiatalok szerepéről. Tovább, 1938. április.

¹⁵A Márciusi Front kiáltványa. Várospolitikai Szemle, Makó, 1937. nov. 12.

¹⁶Szántó Zoltán jelentése (MNT—D — 123. old.)

¹⁷Illyés Gyula: Magyarok. Előszó.

¹⁸Szabó Ferenc: Az új magyar zene-művészet és a Márciusi Front. Új Hang (Moszkva), 1938. január.

¹⁹Erdei Ferenc: Kossuth Lajos azt üzenté. . . Bp. — MEFHOSZ. 1939. (MNT—D — 204. old.)

²⁰Révai József (Késmárki Endre): Az intelligencia és a Népfront. Új Hang (Moszkva), 1938. július.

²¹Mit kíván a magyar nép? Hid, Válasz, 1938. április. (MNT—D — 1945. old.)

Pert indítottak továbbá a „Néma forradalom”, a „Viharsarok” szerzői ellen is. Az üldözött írók, a Márciusi Front vezetői védelmében megmozdult a haladó magyar társadalom. A magyar írók és művészek tiltakozó kiáltványa alatt első helyen szerepelt Bartók Béla neve is. „A magyar nép zenéjének zseniális kutatója nem tudott hallgatni, mikor látta, hogy börtön fenyegeti a magyar nép nyomorának kutatóit. Nevének európai súlyával fordult az üldözöttek felé.” (Bálint György)

Szót emelt az irodalmi perek ellen a Szociáldemokrata Párt, a Népszava is. „Akik a fasizmus, a hogrkereszt embertelensége ellen harcolnak az emberért, az emberért harcolnak, az emberi szellemért, a kultúráért, a szabad művészetekért, az emberibb emberért, a tiszta humánúmrért, — a szabadságért, amely nélkül nem érdemes élni és amely nélkül nem élet az élet.” (Szakassits Árpád)²²

Pert indítottak továbbá a debreceni Márciusi Front vezetői a Tovább szerkesztői és írói ellen is. A magyar szélsőjobboldal a német fasizmus nyomására szétverte a Márciusi Front népfrontmozgalmát. A népfrontgondolat azonban tovább élt. Megmaradt a program, a 12 pont, a történelmi feladat: a munkásság, a parasztság és az értelmiség hármasszövetségének összekovácslása „a fasizmus, a nagytőke és a nagybirtok szentháromsága” ellen. Tovább dolgoztak, működtek a Márciusi Front programját vállaló demokratikus pártok, folyóiratok, napilapok. Hatása érvényesült haladó jellegű egyházi szervezetekben is (KALOT, Soli Deo Glória, Luther Szövetség), a népfőiskolai mozgalomban. Egy egész sor irodalmi és ifjúsági kör, egyesület vállalta a Márciusi Front örökségét, köztük a Szegedi Fialatok Művészeti Kolégiuma, a győri Fialatok Rendje, a soproni Márciusi Fialatok Munkaközössége, a pápai, hőmező-vásárhelyi, kecskeméti, makói, sárospataki népfrontjellegű irodalmi körök. Közöttük kétségtelenül legjelentősebb volt a debreceni népfrontmozgalom, itt volt a legerősebb a kommunista befolyás a Márciusi Front helyi szervezetében. Ausztria náci megszállása után a magyar népfrontmozgalom új feladatait *Kállai Gyula* fogalmazta meg 1938 áprilisában a debreceni Tovább hasábjain. „Nyugat felől egy falánk és bárbar életforma döngöti kapuinkat. Ausztria annektálása teljes meztelenségében veti fel a magyar függetlenség kérdését. A fasiszta veszély nőttön nő. Meg kell teremtenünk az összes ellenzéki pártok és erők tervszerű együttműködését a néptömegek mozgósítására.”²³

Egyre fontosabb szerepet játszott a népfrontmozgalom továbbfejlesztésében a Magyar Nemzet. *Darvas József* „Tovább egy lépéssel!” c. cikkében hivatkozik arra, hogy Pethő Sándor a lap hasábjait megnyitotta „egy szélesebb körű összefogás” előtt, Ausztria hitleri bekebelezése után, amikor „közös veszélyek terhes viharfelhői alatt” él a magyar munkásosztály, a parasztság és a fasizmustól fenyegetett polgári értelmiség és a nemzeti középosztály is. Összefogást javasolt „a független Magyarország megvédésére”, egy olyan belső szövetekezést — „amelyben a patriotizmus, az aggódo és cselekvő hazaszeretet egymás mellé sodor és összetart mindenkit, aki magyarul és emberül, tehát szabadon és emberi szinten akar élni ebben az országban.”²⁴

1940 tavaszán a Kelet Népe hasábjain *Kovács Imre* így jellemezte a kialakult helyzetet: „A Márciusi Front szétesett... mégis, ma erősebb, mint valaha. Él a Márciusi Front a hű szívekben, a kitartó gondolatokban, a megoldatlan problémákban és az új generációkban.”²⁵ A cikk után a laphoz levelek tömege érkezett. *Móricz Zsigmond* írta ezek hatására a folyóirat következő számában: „Kiderült, hogy a Márciusi Front élő valóságot jelent, melyre mindenki szeretettel és büszkeséggel emlékezik, aki részt vett benne — s nem engedi elhomályosítani részvétele tiszta emlékét... Ha ekkora fájdalom van az érzékenységekben s ekkora vitalitás a cselekvés akaratában, akkor meg fogják találni azok, akiknek szivügye a Márciusi Front, annak az útját s módját, hogy teljes akcióképességüket kifejthessék.”²⁶ Meg is találták, ennek bizonyosságai 1941. október 6. — 1941. november 1. — a Népszava karácsonyi száma — a Történelmi Emlékbizottság — 1942. március 15. — a Szárszói Konferencia 1943 nyarán, végül a Magyar Front létrejötte 1944-ben.

Azok közül többen, akik részt vettek 1937. március 15-én a Márciusi Front zászlóbontásában, mintegy 40—50 éven át álltak a magyar népfrontmozgalom szolgálatában. *Darvas József*, *Erdei Ferenc*, *Illyés Gyula*, *Kállai Gyula*, *Veres Péter* neve és munkássága összeforrt a magyar népfrontmozgalom történetével. A Márciusi Front tehát mégiscsak „sikerült”, bázisává, kiindulópontjává vált a magyar népfrontmozgalomnak.

Győrffy Sándor

²²*Szakassits Árpád*: Nem felel meg a valóságnak. Népszava, 1939. jan. 22.

²³*Kállai Gyula*: A népi arcvonal. Tovább (Debrecen), 1938. április.

²⁴*Darvas József*: Tovább egy lépéssel. Magyar Nemzet, 1939. aug. 12.

²⁵*Kovács Imre*: Levél a Márciusi Frontról. Kelet Népe, 1940. márc. 15.

²⁶m. Zs. (*Móricz Zsigmond*): A Márciusi Front mozgalomáról. Kelet Népe, 1940. ápr. 1. — *Salamon Konrád*: A Márciusi Front. Akadémiai Kiadó, 1980. 180. old.